ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.3/23/677-1741

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	05.09.2023, Tallinn
Vaide esitamise aeg	14.07.2023
Teabevaldaja	Lääneranna Vallavalitsus vallavalitsus@laaneranna.ee
Teabevaldaja vastutav isik	Vallasekretär
Vaide esitaja (teabenõudja)	XXX xxx

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lg 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lõike 4 alusel

1) rahuldan vaide täielikult;

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Vaadata uuesti läbi XXXi 06.06.2023 teabenõue ning väljastada küsitud teave juurdepääsupiiranguteta osas või keelduda teabenõude täitmisest, näidates keeldumise konkreetne seaduslik alus koos põhjendustega.

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 20.09.2023.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kuivõrd vaie rahuldati täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:
- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või

- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:
Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:
Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

sunniraha 2000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. XXX esitas 14.07.2023 Andmekaitse Inspektsioonile Lääneranna Vallavalitsuse peale kaebuse teabenõude võimaliku mittenõuetekohase täitmise peale. Selles palus ta: *kontrollida vastuse paikapidavust nõuetele, millised seavad Eesti Vabariigi õigusaktid. Algusest peale ja täies ulatuses.* Lisatud oli väljavõte Riigi Teataja kohtuistungi teabest ja Lääneranna Vallavalitsuse 14.06.2023 vastus teabenõudjale (sisaldab ka 06.06.2023 teabenõuet).
2. XXX palus 06.06.2023 Lääneranna Vallavalitsusel juhatada, kus on avalikustatud või talle väljastada 18.05.2023 kohtuistungil valla esindaja esitatud slaidid.
3. Teabevaldaja keeldus 14.06.2023 teabenõude täitmisest avaliku teabe seaduse (AvTS) § 23 lg 1 punkti 1 alusel, sest teabele on seatud juurdepääsupiirangud AvTS § 35 lg 1 punktide 12 ja 19 ning halduskohtumenetluse seadustiku § 89 lõike 1 punkti 1 alusel.
4. Andmekaitse Inspektsioon palus 20.07.2023 XXXil pöördumist täpsustada ja teatada, millist haldusakti või toimingut pöörduja vaidlustada soovib ning esitada põhjused, miks haldusakt või toiming tema õigusi rikub ehk milles rikkumine seisnes.
5. XXX selgitas 31.07.2023 vastuses, et vaidlustab Lääneranna vallalt saadud vastuse ning rikkumine seisneb selles, et nad ei saatnud küsitud teavet või ei täitnud põhjendamiskohustust.
6. Andmekaitse Inspektsioon tegi 03.08.2023 Lääneranna Vallavalitsusele järelepärimise.
7. Lääneranna Vallavalitus vastas inspektsioonile 22.08.2023.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:
Vaide esitaja palus *kontrollida vastuse paikapidavust nõuetele, millised seavad Eesti Vabariigi õigusaktid. Algusest peale ja täies ulatuses.*
Teabenõudega soovis vaide esitaja saada Lääneranna Vallavalitsuselt kohtuasjas nr 3-23-888 esitatud slaide, kuid vallavalitsus keeldus nende väljastamisest.
Vaide esitaja vaidlustab teabe väljastamata jätmise.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
Lääneranna Vallavalitsus teatas teabenõudjale, et nad keelduvad teabenõude täitmisest AvTS § 23 lõike 1 punkti 1 kohaselt, sest kohutistungil esitatud slaididele on seatud juurdepääsupiirang AvTS § 35 lõike 1 punktide 12 ja 19 ning halduskohtumenetluse seadustiku

(HKMS) § 89 lõike 1 punkti 1 alusel.

Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele slaidide olemasolu ja juurdepääsu piiramise kohta vastas vallavalitsus järgmist:

Kohtuistungil esitatud slaidid on koostanud ja esitanud haldusasja juurde Lääneranna valla lepinguline esindaja Indrek Kukk. Vastavalt Advokaadibüroo PricewaterhouseCoopers Legal OÜ ja Lääneranna Vallavalituse vahel sõlmitud õigusteenuse kliendilepingule kuulub Advokaadibüroole omandiõigus kogu väljundites ning lepingu täitmisel loodud materjalides sisalduvale intellektuaalomandile. Lääneranna Vallavalitsusele kuulub piiratud, mitte edasiantav õigus väljundite kasutamiseks organisatsioonisiseselt. Lisaks eeltoodule esines ka nimetatud kohtuistungil Lääneranna valla vallavanem Ingvar Saare ning kuvas oma esituse näitlikustamiseks slaide. Ingvar Saare koostatud ja esitatud slaidid on samuti esitatud haldusasja nr 3-23-888 juurde. Slaidid Lääneranna Vallavalitsuse dokumendiregistris registreeritud ei ole.

Teabevaldaja selgitab, et juurdepääs dokumentidele on piiratud HKMS § 89 lõike 1 alusel (mitte § 89 lg 1 punkti 1 alusel, millele teabenõude vastuses viidati, sest sättes puudub punkt 1) ja AvTS § 35 lg 1 punkti 12 alusel. Teabevaldaja tunnistab, et kõik slaidid ei sisalda AvTS § 35 lg 1 punkti 12 kohaseid andmeid, s.o isikuandmeid, millele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust. Eraelu puutumatuse oluline kahjustamine võib tulla sellest, et slaidid sisaldavad andmeid kaebajate ja nende laste elukohtade kohta. Samuti on slaididel info kaebajate laste eraelu kohta seoses koolikohustusest tingitud elukorraldusega.

Slaide ei ole teabenõudjale ka juurdepääsupiiranguteta osas väljastatud, sest tulenevalt HKMS § 89 lõikest 1 on menetlusvälisel isikul õigus tutvuda toimikuga ja saada seal olevatest ning selle juurde kuuluvatest, kuid mujal säilitatavatest menetlusdokumentidest ärakirju poolte ja kolmandate isikute nõusolekul. Seonduvalt olukorrast, kus Lääneranna Vallavalitsusel on paralleelselt pooleli kohtuvaidlused mitme kooli esindajatega, ei ole valla kui vastustaja huvides kohtumenetluses istungil esitatud seisukohti avalikustada. Osaliselt on samad teesid ja seisukohad kasutusel teiste koolidega seotud vaidluste menetluses.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS § 45 lõike 1 kohaselt teostab Andmekaitse Inspektsioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel.
2. Teabenõuete täitmisega seotud vaidlusi lahendab Andmekaitse Inspektsioon vaidemenetluses haldusmenetluse seaduse (HMS) sätete alusel.
3. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.
4. AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Lääneranna Vallavalitsus on kohaliku omavalitsuse asutus, seega teabevaldaja AvTS-i mõttes.
5. AvTS § 4 lg 1 kohaselt on teabevaldajad kohustatud demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.
6. Teabevaldaja peab teabenõude kas täitma, väljastades küsitud teabe juurdepääsupiiranguteta osas (AvTS § 17 ja § 38 lg 2) või keelduma teabenõude täitmisest mõnel AvTS §-s 23 nimetatud alusel, keeldumist põhjendades.
7. Lääneranna Vallavalitsuse vastusest selgub, et slaidid on neil olemas ning osa neist on koostanud advokaat teabevaldajaga sõlmitud õigusteenuse kliendilepingu raames ning osa vallavanem kohtus esitamiseks.
8. Nõustun teabevaldajaga, et slaidides sisalduvad andmed kaebajate ja nende laste elukoha ning elukorralduse kohta võivad kahjustada eraelu puutumatust, mistõttu tuleb sellisele teabele juurdepääsu piirata. Kuid nagu teabevaldaja ise tunnistab, ei ole kõik slaidid sellist

teavet sisaldavad ega vaja seega juurdepääsupiirangut AvTS § 35 lg 1 punkti 12 alusel.

9. AvTS § 38 lõige 2 sätestab, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti. Praegusel juhul ei ole teabevaldaja hinnanud, mis osa slaididest eraelulist teavet sisaldab või ei sisalda ning jätnud teabe üldse väljastamata.
10. Teise juurdepääsupiirangu alusena on teabevaldaja nimetanud AvTS § 35 lg 1 punkti 19 ja HKMS § 89 lõiget 1. AvTS § 19 lg 1 punkti 19 alusel peab teabevaldaja tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks seaduses sätestatud muu teabe. Vallavalitsus viitab küll muule seadusele, kuid HKMS § 89 lõige 1 reguleerib menetlusvälise isiku õigust tutvuda toimikuga ja saada menetlusdokumentide ärakirju kohtus. Praegu on vaide esitaja soovinud dokumente (slaide) vallavalitsuselt, mitte kohtult ning vallavalitsus ei saa keelduda tema valduses olevate dokumentide väljastamisest kohtumenetluse sätete alusel. See ei tähenda, et juurdepääs ei võiks olla piiratud mõnel muul AvTS §-s 35 nimetatud alusel.
11. See, et osa slaididest on advokaadi koostatud ning intellektuaalomandi kasutamine on lepingus reguleeritud, ei tähenda, et tegemist ei ole avaliku teabega. Vald on sõlminud advokaadibürooga õigusteenuse osutamise lepingu ning selle eest tasunud. Tulemi näol on tegemist avaliku ülesande täitmisel saadud teabega, millele juurdepääsu piiramiseks peab olema seaduslik alus. Nagu eelpool selgitatud, saab AvTS § 35 lg 1 punkti 12 alusel piirata üksnes andmesubjekti eraelu puutumatust oluliselt kahjustavat teavet ning HKMS § 89 lg 1 ei kohaldu vallavalitsusele.
12. Kuna teabevaldaja on teatanud, et kogu slaidide sisu ei sisalda teavet, mis vajaks juurdepääsu piiramist AvTS § 35 lg 1 punkti 12 alusel ning vallavalitsus ei saa teabele juurdepääsu piirata HKMS 89 lg 1 alusel, on XXXi 06.06.2023 teabenõude täitmisest keeldumine AvTS § 23 lg 1 punkti 1 alusel põhjendamatu. Seetõttu rahuldan vaide ning teen teabevaldajale ettekirjutuse teabenõue uuesti läbi vaadata ning teave kas väljastada juurdepääsupiiranguteta ulatuses või keelduda selle väljastamisest, näidates keeldumise konkreetne seaduslik alus koos põhjendustega.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel